

معماری منظر و کارآفرینی

پژوهشی در فرصت‌های شغلی نوین در حرفه معماری منظر

Arcdosti@yahoo.com

پروانه دوست‌محمدی/کارشناس ارشد معماری منظر

Emami.amir2010@yahoo.com

امیرامامی/کارشناس ارشد مدیریت کارآفرینی

مصنوع به کار می‌برد. وی خلاقیت، مهارت‌های علمی و فنی، اصول فرهنگ هر جامعه و دانش اجتماعی را با در نظر گرفتن حفظ و احیای منابع طبیعی، تاریخی و مردمی، برای خلق فضاهای زیبا در محیطی امن و مفرح، همراه با عملکردی مناسب به کار می‌گیرد.

معماری منظر موجودیتی میان رشته‌ای دارد و با مشاغل گسترده‌ای در ارتباط است. این نوشتار سعی دارد به فرصت‌های کسب و کار موجود در این رشته که مستقیم یا غیر مستقیم با معماری منظر در ارتباط است اشاره کند.

فرصت‌های کسب و کار و کارآفرینی

فرصت، موقعیتی است که در آن یک فرد با بهره‌برداری از ایده‌های نو، عامل بالقوه ایجاد ارزش را به وجود می‌آورد. (shane & baron, 2008) کارآفرینی بهره‌برداری از فرصت برای ایجاد تغییر است (مقیمی، ۱۳۸۷). فرصت کارآفرینانه، بهره‌برداری از شانس یک فرد یا تیم برای ارائه ارزشی جدید به جامعه از طریق ارائه محصول یا خدمتی جدید است. (همان) روند توسعه اقتصادی در کشورهای توسعه‌یافته بیانگر این واقعیت است که رشد اقتصاد در جامعه، تحت تأثیر رشد کارآفرینی است، از نقش‌های اصلی کارآفرینی در توسعه اقتصادی می‌توان به ایجاد اشتغال در مقیاس وسیع، کاهش تمرکز اقتصادی، افزایش کیفیت زندگی و ... اشاره کرد. (احمدپور؛ مقیمی، ۱۳۸۷).

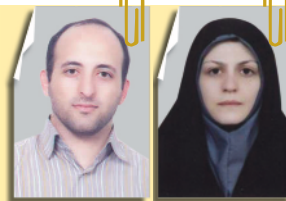
قدر مسلم معماری منظر با قالبی نو و میان‌رشته‌ای قادر به خلق فرصت‌های جدیدی برای فعالان در این حوزه است. شرکت‌های مهندسی مشاور در ایران که به ندرت خدمات معماری منظر را به صورت تخصصی ارائه می‌دهند، در صورتی می‌توانند ارزش‌های مورد نظر کارآفرینی را برای خود و جامعه ایجاد کنند که بتوانند در گذر زمان و با توجه به رقابتی شدن بازار در هر رشته کاری، خدمات خود را با بدعت و نوآوری ارائه دهند، در غیر این صورت دیگر ارزشی قابل حصول نخواهد بود (Porter, 1980). این بدعت یا نوآوری می‌تواند براساس منابع، مشتریان و بازارهای جدید و یا ترکیبی از این موارد باشد که ویژگی اصلی یک اقدام کارآفرینانه است. (kuratko & Ireland & Hornsby, 2001) و این خود مستلزم شناخت کامل فرصت‌های فعالیت در هر صنف و یا حوزه است.

فرصت کسب و کار در معماری منظر

در عصر حاضر قوانین ساخت‌وساز در دنیا بر سازگاری با محیط و حفظ ارزش‌های فرهنگی، مردمی و معنایی (معماری و منظر پایدار) تأکید بسیار دارد. معمار منظر قادر است با تخصص خود موارد فوق را در طراحی و تصمیم‌گیری‌هایش لحاظ کند و در ایجاد وحدت با محیط نقش به‌سزایی داشته باشد.

هدف معمار منظر، حل مشکلات میان فضای بیرون و فضای ساخته شده دست بشر است. از این‌رو، گستره کسب و کار در این رشته از حفظ منظر طبیعی کوهستان تا احیای زمین فرسوده‌ای که زمانی کاربری نامناسبی داشته، قابل تعریف است. فرصت شغلی در این حوزه از مقیاس‌های کلان مدیریت

رشد اقتصادی
سالانه از عوامل
سنجش میزان
توسعه جوامع
مختلف به شمار

می‌رود. موضوعی که در دو دهه اخیر، جامعه در حال توسعه ایران را نیز به خود مشغول کرده است. این پدیده همواره وابسته به ایجاد فرصت‌های مختلف کسب و کار در جوامع است. معماری منظر با ساختار میان رشته‌ای خود، قادر به ایجاد فرصت‌های مختلف کسب و کار برای فعالان در این حوزه است. فرصت‌های شغلی که به صورت مستقل یا وابسته به مشاغل دیگر (مهندسی معماری، طراحی و برنامه‌ریزی شهری، باستان‌شناسی و ...) عمل کرده و علاوه بر رشد اقتصادی به رشد ارزش‌های اجتماعی، فرهنگی و تاریخی ملت‌ها نیز کمک خواهد کرد.

واژگان کلیدی: فرصت کارآفرینی، طراحی و معماری منظر، منظر تاریخی، منظر طبیعی، منظر شهری.

برینکلی (Brinkley). معمار منظر امریکایی - می‌گوید: "تصور می‌کنم در قرن ۲۱م آینده درخشانی در انتظار معماران منظر است. سال‌ها معماران مدعی نجات دنیا بودند، پس از آن مهندسان وارد عمل شدند ولی درک درستی از زیبایی‌شناسی نداشتند. امروزه با آگاهی رو به رشدی مواجه هستیم که نیاز به وجود معمار منظر در سیستم‌های مختلف طراحی را لازم می‌داند. معماران منظر با دامنه وسیعی از تخصص‌ها و باتوجه به دغدغه‌های حفظ محیط طبیعی و تاریخی قادر به فراهم کردن نیازهای بهره‌بردار و در عین حال دوستدار محیط هستند."

یادآوری صحنه درخت کهنسالی که در عصر گرم تابستان بر بستر خیابانی باریک سایه افکنده، برای هرکس خوشایند است. هرکس از فضاهای جذاب طراحی شده اطراف بزرگراه‌ها، مراکز تجاری، پارک‌ها و فضاهای جمعی درون بافت‌های مسکونی لذت می‌برد و در صورتی که در آنها به حضور انسان و زندگی گذشته او توجه شود، تعاملی مناسب با وی برقرار می‌کند و او را به خاطراتش پیوند می‌زند. اینها همه از وظایف معمار منظر است.

معمار منظر به عنوان یک متخصص، اصول علم و هنر را جهت شناخت، تحلیل محیط، طراحی و مدیریت میان محیط طبیعی و فضای

حفاظت و ساماندهی محوطه‌ها و منابع طبیعی، زیستگاه‌ها، مستعمرات و شهرهای تاریخی تا مقیاس‌های خرد طراحی فضای جمعی مقابل مجموعه‌ای مسکونی قابل شناسایی است. میان این دو حد غایی، انواع مختلفی از طراحی‌ها و جانمایی‌ها جهت آفرینش فضاهای تفریحی، خدماتی عمومی و خصوصی یافت می‌شود.

مراحل کاری مختلف در این حوزه، هر یک فرصت‌های کاری متنوعی را فراهم می‌کند:

● **شناسایی، انتخاب و تخصیص زمین برای طراحی پروژه:** در این حیطه، معمار منظر، به دنبال زمین برای ایده خود است و باید با مهندسین معمار، متخصص راه و ساختمان، کارشناس زمین‌شناسی و... جهت استفاده بهتر از زمین در ارتباط باشد.

● **مطالعات امکان‌سنجی:** قبل از شروع کار، معمار منظر باید به بررسی و تحلیل اهداف پروژه، تأمین مالی، شرایط اقلیمی و طبیعی سایت بپردازد و تأثیر آنها بر پروژه را در نظر بگیرد.

● **خلق گرافیک اولیه طرح جهت برنامه‌ریزی و مدیریت طرح:** پس از امکان‌سنجی، معمار منظر به طراحی جزئیات پروژه شامل توپوگرافی، مسیرهای حرکتی، پوشش گیاهی و... می‌پردازد. در این مرحله رعایت قوانین حقوقی و منطقه‌ای مانند حفاظت محیط زیست و آثار تاریخی و... الزامی است. پس از بررسی سازگاری طرح با محیط، طرح پیشنهادی در قالب اسکیس، ماکت، مطالعات و گزارش‌های مربوط به طرح، جهت تأیید کارفرما ارائه می‌شود.

● **بازنگری و تحلیل پلان کلی، کاربری‌های پیشنهادی و طرح توسعه زمین:** در این مرحله پلان کلی و چشم‌انداز طرح برای بهره‌بردار نمایش داده می‌شود تا سازمان‌ها و افراد ذی‌نفع، به مطالعه و بررسی آن بپردازند.

● **بررسی ساختار زمین، چگونگی احیاء و نگهداری آن:** اگرچه اغلب معماران منظر، سرپرستی طرح را خود به عهده می‌گیرند، اما برخی از آنها درگیر اجرای طرح می‌شوند و معمولاً این کار توسط پیمانکار منظر انجام می‌شود.

با توجه به مراحل فوق، در این میان فرصت‌های فعالیت در زمینه سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و امکان‌سنجی زمین برای طراحی منظر (در حوزه کلان)، طراحی جزئیات و عناصر منظر، اجرای طرح منظر و فعالیت در محیط‌های آموزشی و دانشگاهی قابل شناسایی است.

امتیاز فرصت شغلی در رشته معماری منظر بر دیگر رشته‌های ساخت و ساز این است که معمار منظر به دلیل تخصص خود قادر است در انواع پروژه‌ها فعالیت کند. بنابراین در زمان رکود دیگر پروژه‌های ساخت، امکان فعالیت برای وی وجود خواهد داشت. البته همه اینها به توسعه فیزیکی و جغرافیایی پیش‌بینی شده در اقتصاد آن جامعه وابسته است. اداره آمار شغلی امریکای شمالی در گزارشی، افزایش معماران منظر تا سال ۲۰۱۴ در امریکای شمالی را ۲۷ درصد می‌داند. (Blythe, 2007).

جهت تبیین و تفصیل موضوع، زمینه‌های مختلف کاری در این رشته که هر یک فرصتی برای کسب و کار محسوب می‌شود و زمینه خلق نوآوری را فراهم می‌کند، تقسیم‌بندی و جداگانه (هرچند مختصر) شرح داده می‌شود:

طراحی منظر شهری

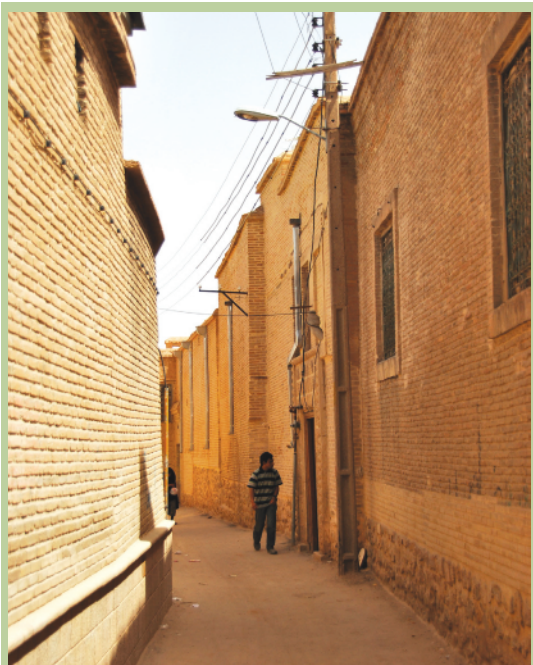
حیطه کاری معماری منظر شهری، تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی کوتاه‌مدت و بلندمدت برای کاربری اراضی شهری جهت احیاء، ساماندهی و توسعه آینده شهرها و حومه آن با توجه به شرایط فرهنگی،

اجتماعی، مردمی و محیطی آن جامعه است. در این حوزه اغلب از طراحان به عنوان برنامه‌ریزان و طراحان شهری یاد می‌شود. لیکن محققان معتقدند این حوزه از فعالیت، تعهدی میان رشته‌ای است و اصلاح و احیای فرهنگی در این زمینه به عهده معماران منظر است.

در جوامع امروز همواره تجدید و احیای شهرها با توجه به تغییرات مستمر زندگی اجتماعی مورد نیاز است. برای مثال هر ساله در ورودی شهرها به دلیل رشد جمعیت و نقل و انتقال آن نیاز به طراحی مسیرهای عبوری و فضاهای جمعی و مکان‌های مکت سواره و پیاده جدید احساس می‌شود. در این راستا وجود معمار منظر در کنار طراح و برنامه‌ریز شهری جهت ارتقاء کیفیت بصری و معنایی محیط و ارتباط آن با شهر، ضروری است.

طراح منظر شهری پس از کسب تجربه ممکن است موفق به دریافت درجات بالا در حد قضاوت پروژه‌های کلان‌شهری به صورت مستقل نیز شود. برای مثال، تسلط بر سیاست‌های پیشنهادی در مورد کاربری اراضی و بودجه‌بندی آن در شهر و یا مشاغل مدیریتی و برنامه‌ریزی و مذاکره با گروه‌های تصمیم‌گیرنده برای شهر، مدیریت امور فرهنگی و اجتماعی در شهرها و در نهایت قادر به برنامه‌ریزی سرمایه‌گذاری برای ساخت فضاهای آموزشی، تفریحی و اقامتی نیز خواهد بود.

بنابراین در این حوزه، برخی توسط دولت و یا مؤسسات نیمه خصوصی وابسته به دولت، برخی در شهرداری‌ها و شوراهای شهر و برخی نیز در شرکت‌های خصوصی، خدمات لازم را به کارفرمایان دولتی و غیر دولتی ارائه می‌دهند.

بافت تاریخی شهر شیراز

معمار منظر با تخصص خود و دغدغه حفظ ارزش‌های فرهنگی و بومی، علاوه بر برنامه‌ریزی در زمینه خدمات اجتماعی، حمل و نقل، ترافیک و آلودگی هوا، به صیانت از هویت مکان و احیای زندگی جمعی نیز می‌پردازد. مأخذ: محمد عسکرزاده، آرشو عکس پژوهشکده نظر

ساماندهی و طراحی منظر تاریخی

منظر تاریخی بکارگیری علم و هنر در برقراری ارتباط میان ساختمان و محیط اطراف آن جهت حفظ منظر فرهنگی جامعه است. حفظ یک اثر باستانی بدون در نظر گرفتن پس زمینه آن، باغ‌ها و مسیرهای حرکتی موجود ناخواناست. (Nadenicek, 1997). حفظ میراث تاریخی یک ملت، نیازمند حفظ اثر در ارتباط و تعامل با شهر و زندگی انسان‌ها در آن دوره است. منظر تاریخی، ارزش‌های اجتماعی، انسانی، فرهنگی و محیطی اقوام گذشته را به تصویر می‌کشد. (Murphy, 2005) در حقیقت هر موجودیت تاریخی جزئی از منظر است. کسب و کار در این زمینه سطوح گسترده‌ای را شامل می‌شود. حفظ و احیای یک مستعمره، اقامتگاه تاریخی، ساماندهی و جلوگیری از استفاده نامناسب از محوطه اطراف یک اثر تاریخی (مسجد، بازار، کاخ و...) تا احیای حیاط یک خانه سنتی، همگی از زمینه‌های فعالیت در این حوزه محسوب می‌شوند. مشاغل موجود در این رشته شامل چگونگی برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری کلان برای محوطه‌های تاریخی، مرمت و بازسازی عناصر تاریخی، انتخاب پوشش گیاهی همسان با محیط، جهت حفظ و ارتقای کیفیت تاریخی می‌شود.

از آنجا که فعالان در این رشته نیاز به مطالعات و تحقیقات گسترده‌ای در زمینه تاریخ و باستان‌شناسی دارند، فرصت شغلی مهمی که در زمینه منظر تاریخی قابل توجه است، مطالعه و تحقیق جهت توسعه این گونه مناظر است. از جمله تشریح و تفسیر مشخصه‌های تاریخی معماری منظر و منظر فرهنگی، مطالعه در مورد فلسفه ایجاد باغ‌ها و فضاهای جمعی، چگونگی شکل‌گیری و تکامل منظر، نوع کاربرد عناصر منظر در دوره‌های مختلف و ...

احیای منظر باستانی

این زمینه از کار در معماری منظر دقیقاً به بازسازی شواهد موجود از باغ‌های تاریخی می‌پردازد و ارتباط نزدیکی با تخصص باستان‌شناسی دارد. هدف از این فعالیت، آشکار کردن شواهد باقیمانده از اصل باغ‌های تاریخی است. مانند کشف مسیرهای آبی، مسیرهای پیاده، حصار اطراف باغ‌ها و محل کاشت گیاهان. در حال حاضر در دنیا، دوره آموزشی و دانشگاهی خاصی در این حوزه وجود ندارد و بهترین روش برای کار در این زمینه پیروی از روش‌های سنتی باستان‌شناسی و مردم‌شناسی است.

ساماندهی و طراحی منظر طبیعی

کوه‌ها سر از دریاها برافراشته‌اند. سال‌ها باران، صخره کوه را فرسایش داده، رسوبات را به سمت دریا شسته و دشت‌های ساحلی را به وجود آورده

است. اینها مناظر طبیعی هستند که دخالت انسان در آن بسیار ضعیف است و ثروت طبیعی و فرهنگی یک سرزمین به شمار می‌روند. حفظ منظر طبیعی به معنی حفظ میراث طبیعی است. (اسپیرن، ۱۳۸۴) برخی از مناظر طبیعی بسته به موقعیت آنها در طول تاریخ، زیستگاه انسان‌ها بوده‌اند و انسان آن دوره با احترام به طبیعت، زندگی خود را در جهت سازگاری با محیط، بر بستر آن گسترانیده است.

فرصت کسب و کار در این رشته ارتباط نزدیکی با مشاغل کارشناسان محیط، مهندسان کشاورزی، کارشناسان خاک، حافظان محیط زیست، جنگلداران و مدیران منابع طبیعی دارند. آنها اغلب نسبت به حفاظت اکولوژیکی صرف منابع طبیعی، جهت جلوگیری از ایجاد انواع آلودگی‌های زیست محیطی، حوادث طبیعی سیل، آتش سوزی و ... واکنش نشان می‌دهند. ولیکن معمار منظر با تخصص خود مدیریت، حفاظت و توسعه مناظر طبیعی را جهت احیاء و حفظ تاریخ، فرهنگ و ویژگی‌های باستانی آن به عهده دارد. تنوع گسترده منابع طبیعی زمینه‌های فعالیت متنوعی را برای معماران منظر فراهم می‌سازد که ذکر مواردی از آنها راه‌گشای فارغ‌التحصیلان خواهد بود:

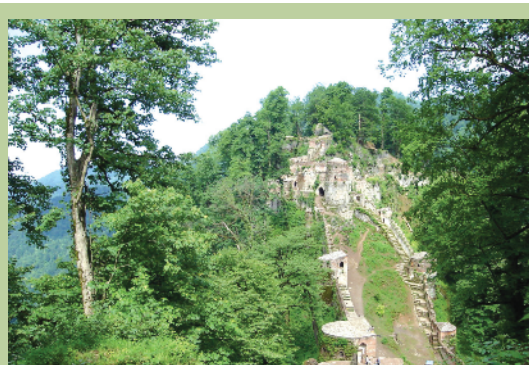
■ **حفظ و احیای منظر روستایی:** حفظ کیفیت منحصر به فرد منظر طبیعی و اجتماعی روستا، جهت حفظ کیفیت اکولوژیکی و فرهنگی یک جامعه از طریق مدیریت، برنامه‌ریزی و طراحی مطلوب، امکان‌پذیر خواهد بود.

■ **حفظ و احیای چشم‌اندازها:** مدیریت، حفظ و ارتقای کیفیت بصری محیط به اندازه حفاظت از منابع فرهنگی، تاریخی و طبیعی ارزشمند است. توجه به این موضوع به توسعه آگاهانه، زیبایی‌شناسی و غنای معنایی محیط، کمک خواهد کرد.

■ **ساماندهی و طراحی پارک‌های ملی:** پارک‌های ملی ذخایری از تنوع‌های زیستی به شمار می‌روند. اینها کیفیت‌های محیطی هستند که میراث طبیعی و فرهنگی یک سرزمین محسوب می‌شوند. توسعه و ساماندهی این منابع، به مدیریت متخصصین این حوزه نیازمند است.

■ **ساماندهی مسیرهای آبی و محوطه مجاور آن:** شامل مسیرهای حیاتی است که از ارزش‌های فرهنگی و طبیعی جوامع به شمار می‌رود. جلوگیری از استفاده نامناسب زمین‌های اطراف سد، رودخانه، کانال‌های آبی و دریاچه و ... به حفظ این سرمایه طبیعی برای نسل‌های آینده کمک می‌کند.

■ **حفظ و حراست از جنگل‌ها و زمین‌های طبیعی عمومی:** حفظ، ارتقاء و گسترش این منابع طبیعی با کاربری‌های چندگانه حیات وحش و سایر منابع حساس محیطی، مستلزم ارزیابی دقیق جهت رسیدن به

منظر طبیعی قلعه رودخان، ماسوله

حفظ منظر طبیعی (منظر فرهنگی) با حفظ زیبایی‌های طبیعت در کنار ارزش‌های معماری، انسانی و فرهنگی موجود صورت می‌گیرد تا سندی از تمدن و فرهنگ یک قوم باشد. مأخذ: www.patoghu.com

منظر تاریخی فهرج، یزد

احیاء و حفظ منظر تاریخی زمینه‌ای است که علاوه به آن در میان مدیران آثار و مکان‌های تاریخی و طراحان منظر فرهنگی رو به افزایش است. مأخذ: مریم منصوری، آرشو عکس پژوهشکده نظر

پایداری بلندمدت است. مدیریت و مشاوره در خصوص حفاظت بهتر، احیاء و پیش‌بینی کاربری‌های مناسب با سیستم‌های طبیعی از فرصت‌های کاری در این حوزه است. (www.asla.org).

طراح منظر طبیعی، می‌تواند در مقام تصمیم‌گیری، سرپرستی، برنامه‌ریزی، مدیریت بودجه، ارائه گزارش و مشاوره در زمینه‌های فوق به فعالیت بپردازد.

طراحی و نگهداری منظر

فرصت‌های کسب و کار دیگری نیز در معماری منظر وجود دارد که نیاز به سال‌ها مطالعه و تحقیق ندارد. شاید برخی معماری منظر را تنها در این بخش خلاصه کنند. این فرصت شغلی در مجاورت با هر یک از عناصر طبیعی (آب، گیاه، نور) قابل شناسایی است. برای درک گستردگی فرصت‌های کاری در این حیطه، بخشی از موضوعات طراحی در این حوزه نام برده می‌شوند:

- پارک‌های محله‌ای، منطقه‌ای و شهری
- پارک‌های موضوعی
- زمین‌های بازی
- زمین‌های ورزشی
- محوطه هتل‌ها، موزه‌ها، فضاهای اداری و دولتی، بیمارستان، دانشگاه و مجموعه‌های مسکونی و ...
- گورستان
- حاشیه بزرگراه‌ها و خیابان‌ها
- باغ وحش‌ها و باغ پرندگان (سال ۲۰۰۹ در امریکای شمالی پردرآمدترین شغل بوده است).

در جامعه امریکا از این طراحان به عنوان «طراح منظر» یاد می‌شود و نه معمار منظر، چرا که دایره فعالیت معمار منظر وسیع‌تر از طراحی‌های فوق است و مطابق مباحث پیشین وی در تصمیم‌گیری‌های مهم برای یک شهر و جامعه نیز دخالت دارد. طراح منظر در امریکا مجوز کار در حیطه کلان را

جمع‌بندی

مباحث فوق هرچند اجمالی، تلاشی است، جهت شناخت و لزوم درک اهمیت وجود علم و تخصص معماری منظر در جامعه‌ای که به دلیل عدم آگاهی و نبود متخصص آشنا به کار در جایگاه‌های تصمیم‌گیری، مدیریت و عملیاتی کردن طرح‌های شهری، توسعه و گسترش شهرها به گونه‌ای پیشروی می‌کند که موضوع غالب در آن تنها عملکرد و گاهی زیبایی است و حتی در مواردی این موضوعات نیز فدای سودجویی‌های فردی یا گروهی می‌شوند. جبران عواقب عدم درک صحیح از منظر، مرهون صرف هزینه‌های اقتصادی و اجتماعی فراوان است. مساحت بزرگی از زمین شهر، پوشیده از درخت و نیمکت و چراغ است، ولیکن فضای جمعی باارزشی برای ارتباط میان انسان‌ها وجود ندارد.

معماری منظر دانش نوینی در برقراری ارتباط شهروندان با محیط است و در صورت وجود متخصصین این رشته در جایگاه‌های برنامه‌ریزی، تصمیم‌گیری، طراحی و عملیاتی کردن طرح‌ها برای زندگی اجتماعی انسان‌ها، کمک زیادی به احیای فرهنگ، هویت و ارزش‌های انسانی به عنوان میراث ایران سربلند می‌کند. امروزه که صحبت رهایی از اقتصاد بحران‌زده فراوان است، آنچه حرف را به عمل نزدیک می‌کند، کشف راه‌های جدید فعالیت و تولید برای رشد اقتصادی است. با رشد بی‌رویه شهرها و توجه به زندگی جمعی مردم، گستره فعالیت‌های بی‌شمار در زمینه معماری منظر، امکان ایجاد فرصت‌های شغلی، همراه با ثبات خلایق و نوآوری را به وجود آورده است که نه تنها سبب رشد اقتصادی می‌شوند، بلکه به رشد اجتماعی، فرهنگی و ایجاد ارزش‌ها در جامعه نیز کمک می‌کند.

منابع

- احمدپور داریانی، محمود؛ مقیمی، محمد (۱۳۸۷) *مبانی کارآفرینی*، مرکز کارآفرینی دانشگاه تهران، تهران.
- اسپیرن، آن (۱۳۸۴) *زبان منظر*، ترجمه: دکتر بحرینی و بهنار امین زاده، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
- سایمون، بل (۱۳۸۲) *منظر، الگو، ادراک، فرایند*، ترجمه: بهنار امین زاده، انتشارات دانشگاه تهران، تهران.
- مقیمی، محمد (۱۳۸۷) *دایره‌المعارف کارآفرینی*، انتشارات هم‌پا، تهران.
- Blythe, Gamenson (2007) *Opportunity in landscape architecture & botanic garden*. Mac grow-Hill press.
- Kuratko, D. F., Ireland, R. D., and Hornsby, J. S. (2001). *Improving firms performance through entrepreneurial actions*. Academy of Management Executive, 15(4):61-72
- Murphy, Michel .D (2005) *landscape architecture theory*. Long grow, Ill: Waveland press.
- Nadenicek, Joseph (1997) *The poetry of landscape ecology: an historical perspective*. Elsevier press.
- M.Margaret.Bryant (2004) *Urban landscape conservation*. Elsevier press.
- Porter.M (1980) *Competitive strategy: techniques for analyzing industries and conipelitnrs*. New York: free press.
- Shane, S.A and Baron, R.A. (2008) *Entrepreneurship: A Process Perspective, (2nd ed.)*. Thomson South-Western, Mason, OH 45040 USA.-
- www.public garden.org
- www.asla.org

ندارد و معمولاً با گذراندن دوره کوتاه آموزشی توانایی انجام طراحی در این زمینه را کسب می‌کند. در این حوزه هر هنری که بر کیفیت و ارزش‌های محیط بیافزاید، زمینه‌ای خاص برای فعالیت به شمار می‌رود، مانند آرایش گیاهان (به معنی شکل‌دهی و هر نوع آراستن گیاه) که علاوه بر جذابیت می‌تواند هویت‌بخش یک پارک یا گذرنیز باشد. (Blythe, 2007).

آموزش معماری منظر

گستردگی زمینه فعالیت معماران منظر، نیاز به متخصص در هر گروه کاری، وجود دوره‌های آموزشی مختلف و مرتبط با این رشته‌ها را می‌طلبد. فرصت شغلی که علاقه‌مندان به آموزش، مطالعه و تحقیق را به سوی خود جلب کند. در سال ۲۰۰۴، ۵۹ دانشکده و دانشگاه در کانادا و امریکا، ۸۴ برنامه مختلف درسی برای دوره‌های کارشناسی و کارشناسی‌ارشد، در زمینه معماری منظر تدارک دیده بودند. برای مثال برنامه‌های آموزشی پیشنهادی در دانشکده‌های معماری منظر امریکا که هر یک خود موجد یک فرصت کاری مستقل است، شامل دوره‌های زیر می‌شود:

- مهندسی راه، شامل مباحث کاربرد، هدایت آب و زه‌کشی
- اصول ساخت و قوانین آن
- ساخت و اجرای منظر
- تئوری نظری طراحی معماری منظر
- تاریخ معماری منظر
- برنامه‌ریزی و طراحی منظر شهری
- اقلیم در معماری منظر
- مدیریت عمومی
- زمین‌شناسی و توپوگرافی
- خاک‌شناسی
- گیاه‌شناسی و نگهداری گیاهان
- دروس عملی طراحی معماری منظر